
Umhverfisvottun Snæfellsness

Ársskýrsla 2018

HELGAFELSSVEIT

GRUNDAFJARÐARBBÆR

SNÆFELLSBÆR

STYRKISBÓLSMÆR

EYJA- OG
MIRLAHÓTSBÆJAR

EARTHCHECK

Efnisyfirlit

Umhverfivottun Snæfellsness.....	3
Byggðasamlag Snæfellinga	3
Dagleg starfsemi.....	4
Fjármögnun	4
Árangur sveitarfélaganna á árinu	4
Helstu verkefni	5
Árvisss verkefni	5
Afmörkuð/tímabundin verkefni	6
Úttekt og vottun	7
Umhverfisvísar.....	8
Orkunotkun	8
Losun gróðurhúsalofttegunda	9
Neysluvatn.....	11
Úrgangsmál.....	12
Innkaup.....	12
Samfélagsmál	14
Aðrir skylduvísar	15
Fyrirlestrar	16
Aðsendar greinar í vikublöð	16

Umhverfisevntun Snæfellsness

Árið 2008 hlutu sveitarfélögin fimm á Snæfellsnesi, Eyja- og Miklaholtshreppur, Helgafellssveit, Grundarfjarðarbær, Snæfellsbær og Stykkishólmsbær, ásamt Þjóðgarðinum Snæfellsjökli, umhverfisevntun EarthCheck samtakanna sem umhverfisevntað samfélag sem ynni markvisst að úrbótum í umhverfismálum í átt til sjálfbærari starfshátta. Höfðu sveitarfélögin unnið umfangsmikla undirbúningsvinnu til fimm ára áður en evntun hlaut. Áfanginn vakti athygli innan lands sem utan þar sem sveitarfélögin á Snæfellsnesi eru þau fyrstu í Evrópu til þess að hljóta slíka evntun og fjórða samfélagið í heiminum öllum. Evntunarsamtökin krefjast sífelldra úrbóta á sviði umhverfismála á milli ára og á svæðið mætir óháður úttektaraðili sem tekur svæðið út árlega með endurnýjaða evntun í huga. Á heimasíðu evntunarverkefnisins (www.nesvntun.is) er hægt að finna upplýsingar um evntunarsamtökin, sjálfbærnistefnu sveitarfélaganna og upplýsingar um umhverfisevntun sveitarfélaganna almennt.

Hér að neðan verður gerð grein fyrir umhverfisevntunarverkefninu á Snæfellsnesi árið 2018 og niðurstöður tölulegra gagna árið 2017.

Byggðasamlag Snæfellinga

Umhverfisevntunarverkefninu á Snæfellsnesi er stýrt af Byggðasamlagi Snæfellinga. Byggðasamlagið var formlega stofnað í febrúar 2004¹. Það heyrir undir Héraðsnefnd Snæfellinga sem er samráðsvettvangur sveitarfélaganna fimm á Snæfellsnesi. Byggðasamlaginu er ætlað að fylgja eftir þeirri stefnu sem mörkuð hefur verið af sveitarfélögunum í tengslum við umhverfisevntun Snæfellsness. Ráðið er skipað bæjarstjórum og oddvitum sveitarfélaganna fimm sem aðild eiga að evntuninni.

Fulltrúar Byggðasamlags Snæfellinga fyrri hluta árs 2018 voru:

Kristinn Jónasson, bæjarstjóri Snæfellsbæjar
Sturla Böðvarsson, bæjarstjóri Stykkishólmsbæjar
Þorsteinn Steinsson, bæjarstjóri Grundarfjarðarbæjar
Hilmar Hallvarðsson, oddviti Helgafellssveitar
Eggert Kjartansson, oddviti Eyja- og Miklaholtshrepps

Nýir fulltrúar eftir kosningar eru:

Kristinn Jónasson, bæjarstjóri Snæfellsbæjar
Jakob Björgvin Jakobsson, bæjarstjóri Stykkishólmsbæjar
Björg Ágústsdóttir, bæjarstjóri Grundarfjarðarbæjar
Guðrún Reynisdóttir, oddviti Helgafellssveitar
Eggert Kjartansson, oddviti Eyja- og Miklaholtshrepps

¹¹ Þá undir heitinu Framkvæmdaráð Snæfellsness, en breytt í Byggðasamlag Snæfellinga í byrjun 2017

Dagleg starfsemi

Byggðasamlag hefur gert þjónustusamning við Náttúrustofu Vesturlands um að sinna daglegum rekstri verkefnisins. Á Náttúrustofunni starfar faglærður starfsmaður í stöðu verkefnastjóra umhverfisvottunar Snæfellsness, sem sinnir daglegum störfum vegna umhverfisvottunarinnar ásamt því að leiða framkvæmd verkefnisins. Hann undirbýr og situr alla fundi Byggðasamlagsins. Guðrún Magnea Magnúsdóttir hefur gengt stöðu verkefnastjóra frá 1. september 2017. Starfshlutfall verkefnastjóra er 80%.

Dagleg starfsemi verkefnisins felst ekki einungis í störfum verkefnastjóra og annarra starfsmanna Náttúrustofunnar. Allir starfsmenn og stofnanir sveitarfélaganna eiga að hafa stefnu verkefnisins í huga við ákvarðanir sem tengjast daglegum rekstri. Þannig bera t.d. ákveðnir starfsmenn stofnana sveitarfélaga ábyrgð á tölulegum skráningum til útreikninga sjálfbærnis, sem verkefnastjóri safnar svo saman. Stykkishólmsbær sér um greiðslur og bókhald verkefnisins.

Fjármögnun

Kostnaður við umhverfisvottun Snæfellsness árið 2018 var um 10 milljónir. Stærstur hluti þess kostnaðar voru laun verkefnastjóra en annar kostnaður var meðal annars skráningargjöld hjá vottunarsamtökum EarthCheck og kostnaður við komu úttektaraðila á svæðið, utanaðkomandi ráðgjöf, auk bókhaldsþjónustu. Rekstrarfé verkefnisins kom að mestu frá þeim fimm sveitarfélögum sem að verkefninu standa og skiptist kostnaður á milli sveitarfélaga eftir íbúafjölda hvers sveitarfélags.

Árangur sveitarfélaganna á árinu

Vottunarsamtökin EarthCheck meta fyrst og fremst árangur á starfsemi sveitarfélaganna, sérstaklega framtak sem miðar að aukinni náttúruvernd og eflir samfélag og auðlindanotkun og losun sorps og gróðurhúsalofttegunda ásvæðinu. Árið 2018 var nokkur árangur hjá sveitarfélögum í þágu umhverfis og samfélags.

Bætt aðgengi ferðamanna

Síðastliðin ár hafa sveitarfélögin unnið að því í samstarfi við aðra hagsmunaaðila að bæta aðgengi ferðamanna á víðförulustu stöðum Snæfellsness. Á árinu 2017 og 2018 hlutu tveir slíkir staðir verðlaun, þ.e. tröppustígurinn á Saxhóli fékk fjórar tilnefningar fyrir hönnun og hlaut Rosa Barba International Landscape Prize í Barcelona í september 2018. Snæfellsbær hlaut Umhverfisverðlaun Ferðamálastofu í desember 2018 fyrir vel heppnaðar framkvæmdir í Staðarsveit. Verkefni sem þessi, að viðhalda verðmætum stöðum til verndar náttúru og til þess að gestir fái að njóta þeirra, skipta miklu máli. Víða á Snæfellsnesi eru áform um að halda áfram að gera áningastaði og bæta aðstöðu á þeim sem fyrir eru og bæta samgöngur.

Styrkur úr framkvæmdasjóði ferðamannastaða

Árið 2017 hlaut Stykkishólmsbær styrk til þess að ljúka gangstígagerð upp á Súgandisey og bæta þar með aðgengi heima- og ferðamanna. Sama ár hlaut Snæfellsbær styrk til framkvæmda við Rauðafeldgjá til þess að bæta aðkomu, bílastæði og göngustíga. Grundarfjarðarbær hlaut háan styrk úr Framkvæmdasjóði Ferðamannastaða árið 2018. Styrkurinn er veittur til þess að bæta aðgengi við Kirkjufellsfoss; nýjar gönguleiðir, bílastæði og áningarstað. Þetta er gert í því skyni að tryggja öryggi ferðamanna, byggja upp innviði og vernda náttúru á einum af fjölsóttustu ferðamannastöðum á Íslandi. Snæfellsbær hlaut styrk til skipulags- og hönnunarvinnu á aðkomu, bílastæðum, aðgengi og upplýsingargjöf auk kynningu á Hellnum-Gróuhól á sunnanverðu Snæfellsnesi.

Árleg umhverfishreinsun Eyja- og Miklaholtshrepps

Íbúar í Eyja- og Miklaholtshrepp taka þátt í árlegri umhverfishreinsun í byrjun sumars. Gámum er komið fyrir á ákveðnum stöðum þar sem íbúar geta komið frá sér hlutum til förgunar, sérstaklega brotajárni, úrgangstimbri og spilliefnum.

Orkuskipti

Á síðustu tveimur árum hefur fjöldi rafhleðslustöðva aukist á Snæfellsnesi öllu og mun þeim fjölga enn frekar á næstu árum.

Helstu verkefni

Tvíþætt starfsemi fellur undir vottunarverkefnið. Annars vegar er um að ræða verkefni sem nauðsynlegt er að framkvæma árlega til þess að viðhalda vottun. Hins vegar er um að ræða ýmis tilfallandi verkefni sem styðja við vottunina og ýta undir hvers kyns úrbætur í umhverfismálum á Snæfellsnesi. Helstu verkefni á vegum umhverfisvottunar Snæfellsness árið 2018 voru eftirfarandi:

Árviss verkefni

Gagnasöfnun og vöktun

Eitt af árlegum verkefnum í tengslum við umhverfisvottun sveitarfélaganna á Snæfellsnesi er gagnasöfnun vegna frammistöðumats svæðisins. Meðal þeirra gagna sem þarf að afla eru mæling svonefndum umhverfisvísnum eða sjálfbærnivísnum, þá einkum auðlindanotkun, neyslu og sorplosun. Þessum gögnum er skilað inn til vottunarsamtakanna sem meta hvort svæðið hefur staðist viðmið. Að auki er stefnumótun, áætlanagerð og aðferðafræði við útreikninga á gögnum metin, meðal annarra þátta. Niðurstöður vottunarsamtakanna um frammistöðu sveitarfélaganna í samkvæmt umhverfisvísnum er að finna hér aftast í skýrslunni.

Framkvæmdaáætlun sveitarfélaganna

Vottunarsamtökin gera kröfur um að sveitarfélögin samþykki framkvæmdaáætlun til fimm ára í senn. Áætlunina skal endurskoða árlega og í lok hvers árs skal Byggðasamlag meta hvernig sveitarfélögin hafa staðið sig í að fylgja áætluninni eftir. Framkvæmdaáætlun sveitarfélaganna 2019-2023 var uppfærð í lok 2018 og verður birt í byrjun 2019. Hún verður næst metin af sveitarfélögunum í lok 2019.

Ýmis samskipti

Eins og undanfarin ár sá verkefnastjóri um samskipti við EarthCheck vottunarsamtökin hvað varðar ýmis hagnýt málefni, greiðslur, undirbúning úttektar og fleira tilfallandi. Árið 2018 var svipað fyrri árum hvað samskipti verkefnastjóra við einstaklinga, fyrirtæki og stofnanir varðar.

Undirbúningur úttektar og móttaka úttektaraðila

Til þess að viðhalda vottun er krafist stöðugra úrbóta í umhverfis- og samfélagsmálum og árlega er svæðið tekið út af óháðum aðila vegna endurnýjunar á vottun. Koma úttektaraðila á svæðið felur í sér nokkurn undirbúning hjá verkefnastjóra. Undirbúningur úttektar fór fram um haustið og úttekt framkvæmd í október.

Fræðsla og kynning

Heimasíðan **www.nesvottun.is** er haldið út þar sem allar helstu upplýsingar um verkefnið má finna, auk fréttu, ljósmynda og aðstandendur verkefnisins. Auk heimasíðunnar sér verkefnastjóri um síður verkefnisins á samfélagsmiðlum, **Instagram** og **Facebook**. Þar eru settar inn fréttir af verkefninu og ýmis konar fróðleikur um umhverfismál.

Verkefnastjóri veitir fræðslu fyrir ýmsa hópa sem koma í þeim tilgangi að fræðast um sjálfbærnimarkmið sveitastjórna eða þeim sem sækjast eftir fræðslu um verkefnið. Á árinu tókum við á móti nokkrum hópum, erlendis frá, sem fengu fræðslu um sjálfbærnimarkmið sveitarfélaganna, árangur og umhverfivottunarverkefnið almennt. Einnig fór verkefnastjóri á opna fundi eða lokaða fundi hjá félagsamtökum og veitti fræðslu um samfélagslega ábyrgð og umhverfismál.

Úrbætur athugasemda

Árið 2018 fór töluverð vinna í úrbætur athugasemda. Auk frammistöðuskýrslu fær Snæfellsnes úttektarskýrslu eftir hverja úttekt. Í báðum skýrslum eru ýmist ráðleggingar um úrbætur eða kröfur um úrbætur. Úttekt var framkvæmd í janúar á árinu og í kjölfarið var farið að vinna í úrbótum á þeim athugasemdum sem EarthCheck fór fram á, ýmist minniháttar eða meiriháttar.

Afmörkuð/tímabundin verkefni

Myndun teymis

Teymi umhverfivottunarinnar var myndað á árinu. EarthCheck vottunaraðili fer fram á að þau svæði sem hljóta vottun séu með teymi (Green team) sem styður við verkefnið. Auk verkefnastjóra í teyminu eru fjórir tengiliðir á Snæfellsnesi. Hermann Hermannsson í Stykkishólmi, Sunna Njálisdóttir í Grundarfirði, Heimir Berg Vilhjálmsson í Snæfellsbæ og Ragnhildur Sigurðardóttir framkvæmdastjóri Svæðisgarðsins á Snæfellsnesi. Hlutverk teymisins er að brúa bilið á milli umhverfivottunarinnar og samfélagsins á hverju svæði og vera verkefnastjóra til stuðnings.

Námskeið EarthCheck

Það er krafa EarthCheck að allir sem stjórna EarthCheck umhverfsvottunarverkefni verða að fara á námskeið hjá þeim og læra á frammistöðumat, úttektarferli og rekstur verkefnis. Verkefnastjóri fór ásamt tveimur verkefnastjórum umhverfsvottunar á Vestfjörðum, til Amsterdam á námskeið fyrir svæði í Evrópu. Námskeiðið hélt Kathy Colgan, sérfræðingur, sjálfstæður ráðgjafi og viðurkenndur úttektaraðili frá Ástralíu. Colgan er ein sú færasta sem starfar fyrir EarthCheck og heldur námskeið fyrir tengiliði og úttektaraðila víða um heim. Námskeiðið var byggt á EarthCheck staðlinum (Destination Standard) sem vottuð samfélög fara eftir, alls sex vinnupakkar og 170 blaðsíður. Áhersla var lögð á megindlega og eigindlega frammistöðu svæða samkvæmt staðlinum. Annars vegar mæling á auðlindanotkun, losun sorps og koltvíoxíðs, hlutfall atvinnuleysis o.þ.h. og hins vegar stjórnun og stefnumótun, aðferðafræði, samræmi við lög og reglugerðir, áhættumat, framkvæmdaáætlun og samskipti og sýnileiki við íbúa og hagsmuna. Eigindlegt mat á frammistöðu svæðanna er mjög umfangsmikið, en sérstök áhersla var lögð á mikilvægi samstarfs með hagsmunaaðilum og markmið og áætlanir sveitarfélaganna.

Earth Hour

Snæfellsnes tók þátt í Earth Hour sem er alþjóðlegur umhverfisviðburður sem felst í því að fá fólk til þess að vera meira jarðbundin og slökkva ljós á helstu mannvirkjum í heiminum kl. 20:30 á staðartíma. Slagorð viðburðarins er „connect to earth“. Vel var tekið í viðburðinn á Snæfellsnesi, en slökkt var á allri götulýsingu og lýsingu í stofnunum sveitarfélaganna. Einnig var viðburður á Breiðabliki í boði Svæðisgarðsins Snæfellsness.

Plokk á Snæfellsnesi

Í tilefni dags umhverfisins 25. apríl 2018 voru íbúar hvattir til þess að plokka rusl á Snæfellsnesi. Ýmsir aðilar fóru á eigin vegum en skólarnir á Snæfellsnesi tóku virkan þátt og skrásettu afrek sín. Ljóst er að mikið er um sorp víða í umhverfinu, innanbæjar sem utanbæjar, og tilefni til þess að íbúar hjálpist að við að halda umhverfinu hreinu.

Úttekt og vottun

Til þess að viðhalda vottuninni er krafist stöðugra úrbóta í umhverfis- og samfélagsmálum og árlega er svæðið tekið út af óháðum aðila vegna endurnýjunar á vottun. Árið 2018 hófst undirbúningur fyrir úttekt árið 2017 og var hún framkvæmd í byrjun október. Tölulegum gögnum um auðlindanotkun sveitarfélaganna var skilað til vottunarsamtakanna EarthCheck í júní 2018 sem sendu skýrslu til baka um frammistöðu Snæfellsness og samþykktu sjálfsmat sveitarfélaganna. Hér að neðan eru niðurstöður þeirrar úrvinnslu, staða tölulegra gagna með athugasemdum og ráðleggingum. Í kjölfar úttektar komu nokkrar athugasemdir sem þurfti að laga áður en vottun yrði afhent. Þar var áhersla lögð á að verkefnastjóri færi á námskeið EarthCheck, og að nýmyndað teymi myndi fá fræðslu frá verkefnastjóra í framhaldinu. Í lok árs hafa allir aðilar hlotið fræðslu um staðal EarthCheck og beðið eftir 10. vottun fyrir Snæfellsnes.

Umhverfisvísar

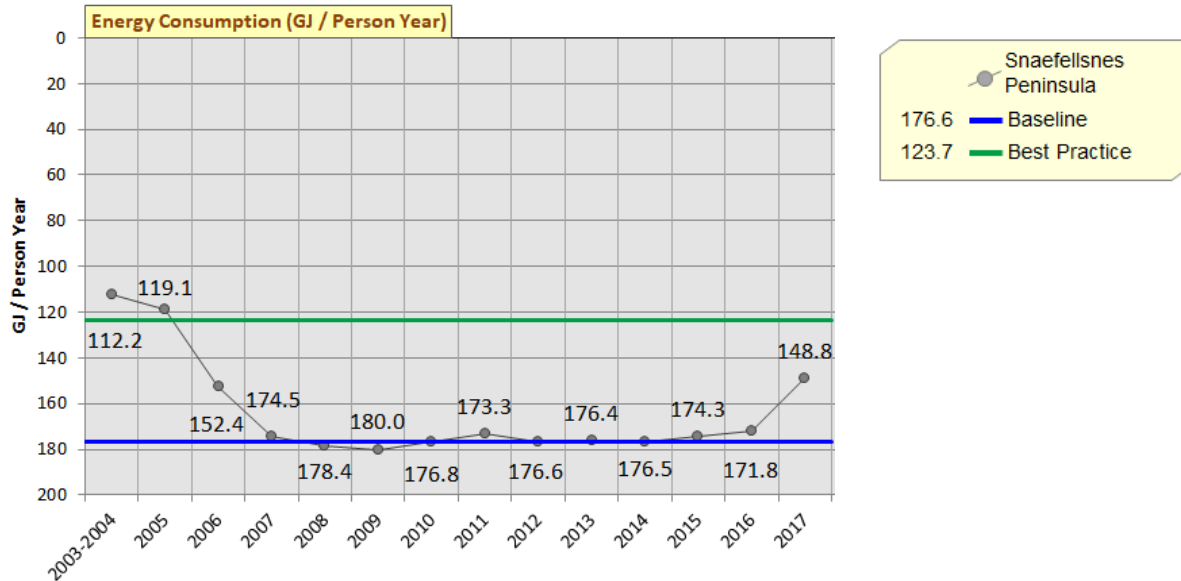
Á hverju ári er upplýsingum um auðlindanotkun sveitarfélaganna safnað saman. Þetta verkefni er unnið í samvinnu verkefnastjóra, starfsfólks og íbúa sveitarfélaganna og stofnana sem starfa á landsvísu. Unnið er úr upplýsingunum og þær sendar til EarthCheck í Ástralíu, sem vinnur þær enn frekar og reiknar út frammistöðu sveitarfélaganna. Vottunarsamtökin gefa í kjölfarið út frammistöðuskýrslu um niðurstöður hvers árs (Benchmarking assessment report).

Samkvæmt skýrslu EarthCheck fyrir tölur ársins 2017 stóðust sveitarfélögin á Snæfellsnesi viðmið samtakanna. Sautján af þeim umhverfisvísnum sem metnir eru voru við eða yfir lágmarksviðmiðum og átta af þeim voru yfir því sem samtökin telja framúrskarandi árangur. Þrír vísar falla fyrir neðan það sem skilgreint er sem lágmarksviðmið; flatarmál svæða sem vernduð eru sem hlutfall af heildarflatarmáli svæðisins, hlutfall líkamsárása og umhverfisvottuð fyrirtæki í ferðaþjónustu. Sveitarfélögin eru hvött til þess að vinna að úrbótum hvað þessa þætti varðar. Hér á eftir verður fjallað um þá umhverfisvísa sem fylgst er með á Snæfellsnesi, hvernig gögnum er safnað og niðurstöður fyrir árið 2017 skoðaðar.

Myndirnar sem sýna niðurstöður útreikninganna eru fengnar úr skýrslum EarthCheck. Mikilvægt er að hafa í huga að myndirnar sýna oft öfugan y-ás og því er jákvæðara að vera neðarlega á y-ásnum (skora hátt).

Orkunotkun

Skipta má orkunotkun á Snæfellsnesi í tvennt, annars vegar raforku sem keypt er úr dreifikerfi rafveitnanna og hins vegar orku sem fengin er á svæðinu. Upplýsingar um orkunotkun eru misaðgengilegar eftir uppsprettum og að sama skapi er misjafnt að hve miklu leyti sveitarstjórnirnar á Snæfellsnesi geta haft áhrif á nýtingu orkunnar. Á myndinni má sjá mikinn mun á orkunotkun á árinu 2017 og árunum á undan. Munurinn er útskýrður á töluverðri minnkun á raforku og hitaveitu sem framleidd og neydd er á svæðinu.

1. mynd Orkunotkun á mannár á Snæfellsnesi². Græna línan sýnir framúrskarandi árangur og sú bláa sýnir lágmarkskröfur EarthCheck. Orkunotkun á Snæfellsnesi árið 2017 var 148,8 GJ eða 15,75% yfir lágmarksviðmiðum EarthCheck. Af myndinni má sjá að orkunotkun hefur staðið í stað á árunum 2007-2016 en skyndilega minnkaði árið 2017.

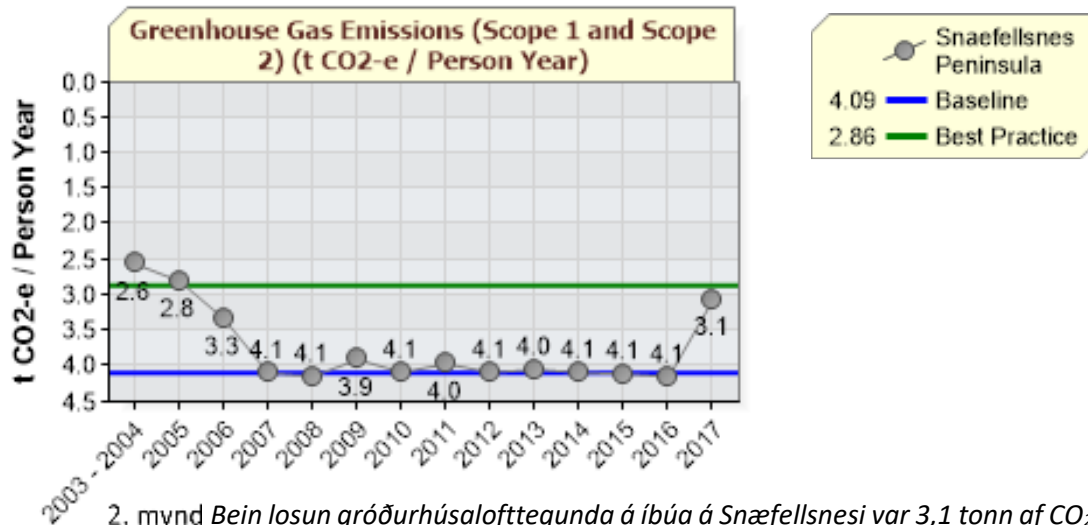
Losun gróðurhúsalofttegunda

Á Snæfellsnesi er stærsti hluti beinnar losunar gróðurhúsalofttegunda frá samgöngum (bíla- og skipaumferð) og notkun vinnuvéla, en raf- og hitaveitur losa hlutfallslega lítið. Sundlaugin í Grundarfirði er hituð með olíu og er olía sömuleiðis varaafli fyrir íþróttamannvirki í Ólafsvík og hitaveituna í Stykkishólmi (en notkun hennar er mjög sjaldgæf). Loks má geta þess að umtalsvert magn af gróðurhúsalofttegundum losnar vegna umsvifa fiskiskipaflota svæðisins. Eins og hjá öðrum Jarðarbúum fylgir Snæfellingum einnig heilmikil óbein losun vegna kaupa þeirra á ýmsum vörum, sem valdið hafa mismikilli losun í framleiðslu- og flutningsferli. Síðast en ekki síst ber hér að nefna að rannsóknir hafa sýnt að umtalsverð losun gróðurhúsalofttegunda verður úr framræstu votlendi og á það ekki síður við hér en annars staðar.

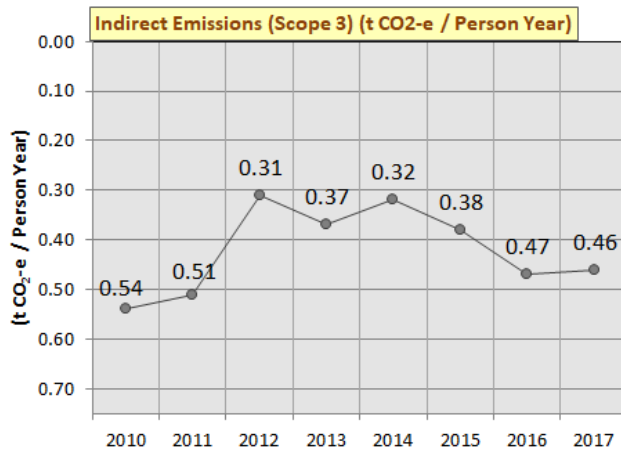
Vottunarsamtökin reikna út meðallosun á svæðinu út frá þeim gögnum sem skilað er, þ.e. losun ökutækja sem skráð eru í eigu á Snæfellsnesi, skemmtiferðaskipunum Baldri og Særúnu, og óbeinni losun frá sorplosun. Það er ýmislegt sem vantar í gagnagrunninn til þess að fá raunhæfa mynd af allri losun á svæðinu, t.d. losun frá ökutækjum ferðamanna og fiskibátaflotans, en því miður eru takmörk sett hvernig við getum aflað okkur gagna. Á árinu 2017 má sjá gífurlega lækkun losun koltvísýrings, en hún er útskýrð

² Mannár er reiknað út frá íbúum á svæðinu og ferðamönnum. Fjöldi ferðamanna á svæðinu er reiknaður út frá gistinguottum á svæðinu. Mannár á Snæfellsnesi árið 2017 voru 4.798.

út frá uppfærðri aðferðafræði. Vorið 2018 fengum við ráðgjöf frá Stefáni Gíslasyni, sérfræðingi og stofnanda Environice ehf. Farið var yfir aðferðafræði við útreikninga og í ljós kom að uppfæra þurfti útreikninga við losun jarðefnaeldsneytis frá ökutækjum. Einnig komumst við í áreiðanleg gögn um meðallosun ökutækja á Íslandi eftir ári sem gefur okkur skýrari mynd af meðallosun ár hvert. Vottunarsamtökin reikna einnig út magn gróðurhúsalofttegunda sem losna við urðun á úrgangi (mynd 3).

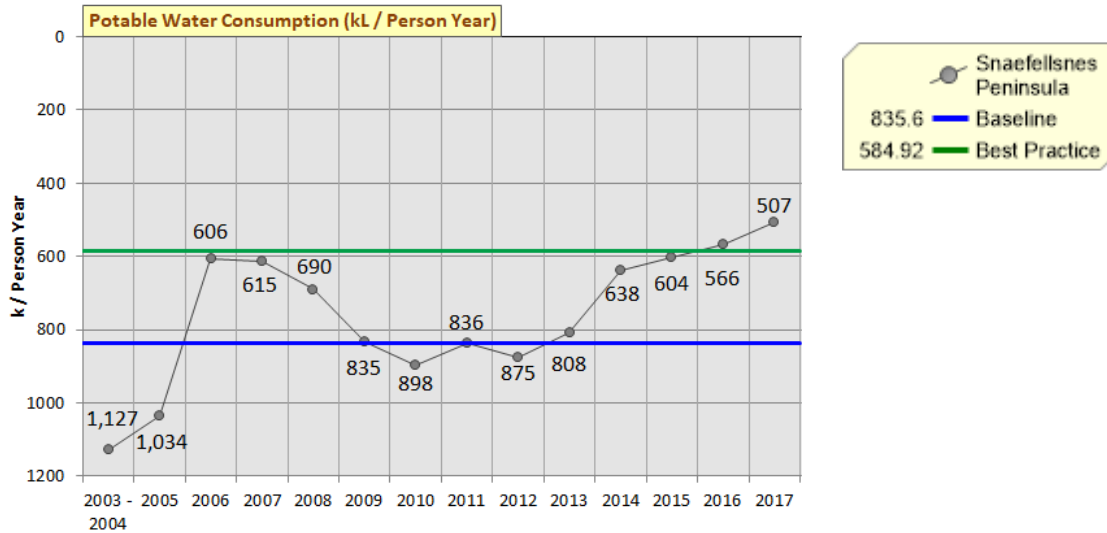
2. mynd Bein losun gróðurhúsalofttegunda á íbúa á Snæfellsnesi var 3,1 tonn af CO₂ eða 25,3% yfir lágmarksviðmiðum viðmiðum EarthCheck. Af myndinni má sjá að losun jókst frá 2003-2007 en svo minnkað árið 2017. Minnkun losunar má að hluta til draga frá uppfærðri aðferðafræði og greiðara aðgengi að gögnum.

3. mynd Losun gróðurhúsalofttegunda vegna úrgangs sem urðaður var árið 2017 var reiknuð sem 0,46 tonn af CO₂ á mannár. Losunin hefur aukist hægt frá 2014.

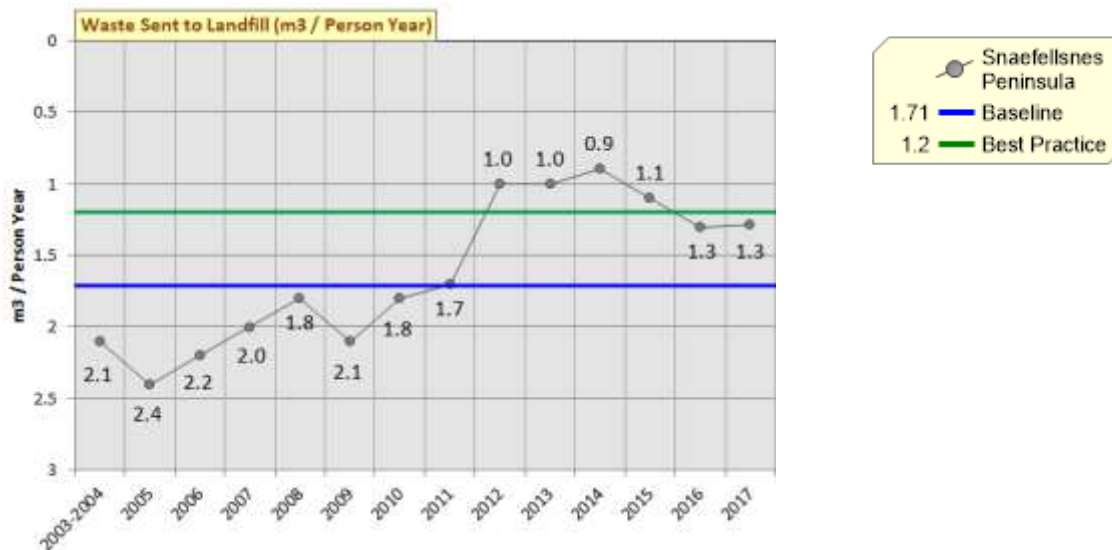
Neysluvatn

Upplýsingar um vatnsnotkun voru bæði byggðar á mældum og áætluðum tölum. Tölur um vatnsnotkun í Stykkishólmi og Grundarfirði eru byggðar á raunverulegum tölum þar sem Orkuveita Reykjavíkur sem er eigandi að vatnsveitunum þar er með nákvæma mæla fyrir sínar vatnsveitur. Vatnsnotkun fyrir Snæfellsbæ var áætluð sú sama og fyrir Grundarfjörð. Fyrir dreifbýlið var notkunin áætluð út frá meðaltalstölum svipaðra svæða á Íslandi (700 l /mann/dag (innifalið iðnaður, fiskvinnsla og landbúnaður).

4. mynd Neysluvatnsnotkun á Snæfellsnesi var 507 kílólitrar á íbúa, eða 13,4% yfir því sem metinn er framúrskarandi árangur af EarthCheck. Af myndinni má sjá að notkunin minnkaði talsvert á árunum 2006-2008, en jókst svo aftur eitthvað frá 2009-2013. Árið 2014 virðist hafa dregið verulega úr neysluvatnsnotkun á Snæfellsnesi.

Úrgangsmál

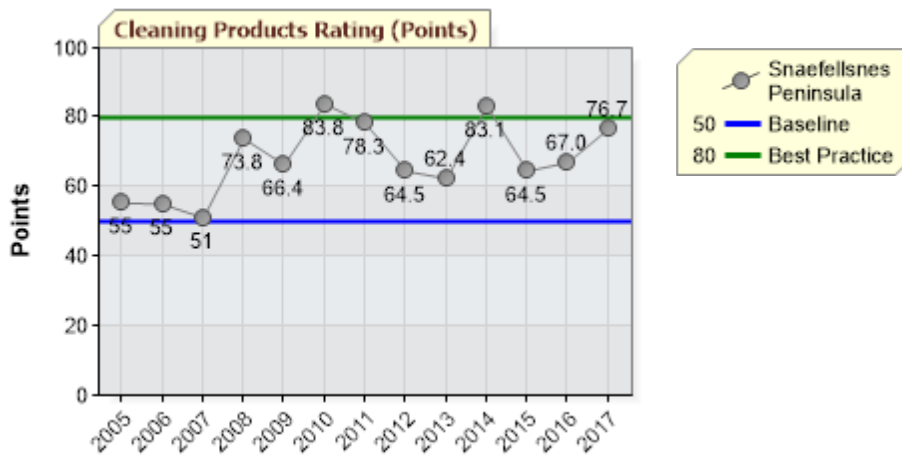
5. mynd Magn úrgangs sem sendur var til urðunar árið 2017 var 1.3 rúmmetrar á mannár, eða 24,56% yfir lágmarksviðmiðum EarthCheck. Árið 2017 var 45,8% minna sorp sent til urðunar en árið 2005, þegar urðaður úrgangur var í hámarki. Hlutfall endurunnins úrgangs var 49,4% á árinu 2017.

Innkaup

Sveitarfélögin hafa sett sér sameiginlega stefnu um að kaupa umhverfismerktan pappír og hreinsiefni þar sem kostur gefst. Samkvæmt kröfum EarthCheck safna sveitarfélögin tölum yfir hlutfall umhverfismerkts pappírs og hreinsiefna sem keypt eru á vegum sveitarfélaganna. Þessi gögn eru fengin frá þeim birgjum sem sveitarfélögin eiga viðskipti við. Verkefnastjóri tekur gögnin saman og sendir niðurstöðurnar inn til vottunarsamtakanna. Samtökin gefa sveitarfélagunum einkunn fyrir umrædd innkaup (sjá myndir 6 og 7). Vottunarsamtökin gera enn fremur kröfur um að fylgst sé með notkun varnarefna sem skaðleg eru náttúrunni. Þetta eru efni sem brotna hægt niður í náttúrunni og valda ýmiss konar skaða, þar á meðal með því að hafa hormónaverkun á ýmsar lífverur. Skráning sveitarfélaganna hefur ekki náð nægilega vel utan um notkun umhverfisskaðlegra varnarefna gegn skordýrum, nagdýrum, sveppum og gróðri. Notkunin er að líkindum fremur lítil en skortur á haldbærum upplýsingum skýrist einkum af því að undirverktakar sjá oft um eitrun, t.d. gegn skaðvöldum á gróðri. Með nýrri stefnu og verkáætlun um meðferð varnarefna verður auðveldara að fylgjast með notkun varnarefna innan sveitarfélaganna

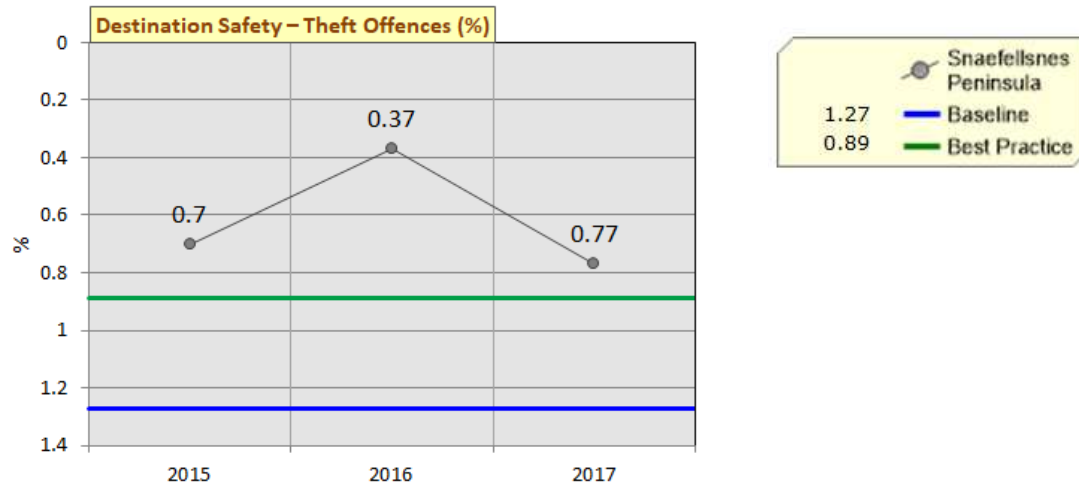

6. mynd Hlutfall af umhverfismerkts pappírs af heildarpappírsinnkaupum til sveitarfélaganna, nánar tiltekið skipt í skrifstofupappír, servíettur, bréfpurrkur, salernispappír og handpurrkur. Á árinu 2017 taldist árangur Snæfellsness í þessu sambandi vera 75,6%, og telst vera rétt undir framúrskarandi árangri. Hlutfall umhverfisvottaðra pappírsvara sem keyptar eru hjá sveitarfélögnum hefur aukist jafnt og þétt frá árinu 2005.

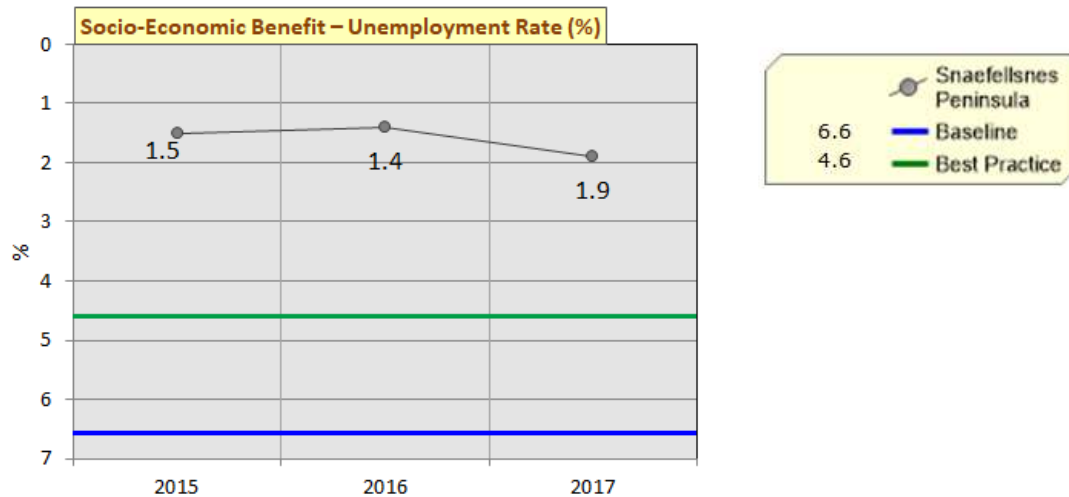

7. mynd Hlutfall umhverfismerktra hreinsiefna af heildarnotkun í stofnana sveitarfélaga á Snæfellsnesi, nánar tiltekið skipt í gólfsápur, teppahreinsiefni, alhliða hreinsiefni til innanhúss nota, hreinsiefni til utanhúss nota, glerhreinsiefni, þvottaefni og sápur fyrir líkamspvott. Á árinu 2017 taldist árangur stofnana sveitarfélaga á Snæfellsness í þessu sambandi vera 76,7% sem er yfir lágmarksviðmiðum. Hlutfall umhverfismerktra hreinsivara var hæst árið 2010 og samkvæmt þessum gögnum er tilefni til að endurskoða innkaup sveitarfélaganna og komast að því stigi á ný.

Samfélagsmál

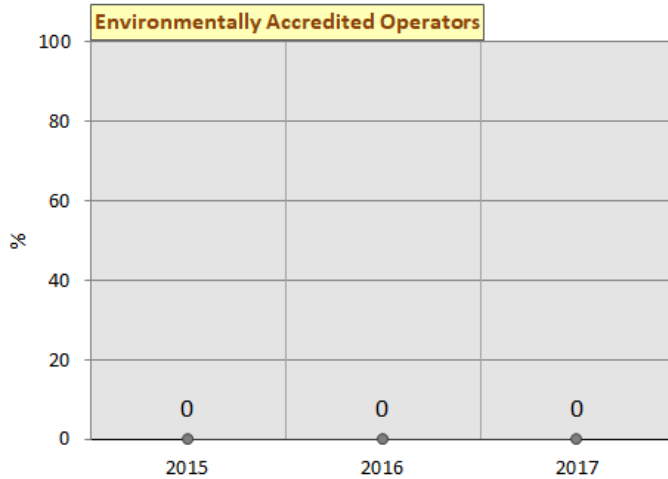

8. mynd Hlutfall skráðra líkamsárása á Snæfellsnesi. Samfélagsmál eru mikilvæg til þess að gefa mynd af stöðu sjálfbærnimála á Snæfellsnesi og meðal þeirra eru glæpir og staða atvinnuleysis. Á Snæfellsnesi voru skráðar líkamsárásir 0,77% sem telst framúrskarandi árangur, en aðeins ein líkamsárás var skráð á svæðinu.

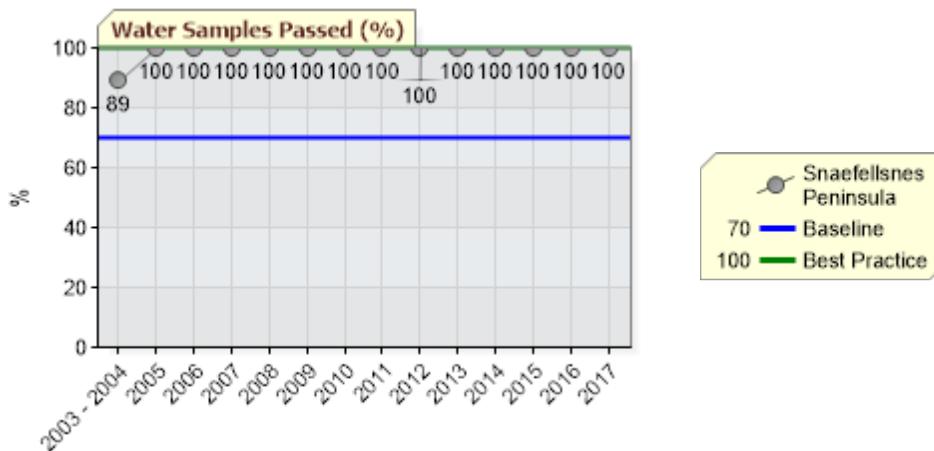

9. mynd Hlutfall atvinnuleysis á Snæfellsnesi hefur verið nokkuð jafnt síðustu ár og er staðan mjög góð samkvæmt viðmiðum EarthCheck.

Aðrir skylduvísar

10. mynd Hlutfall umhverfsvottaðra ferðaþjónustuaðila á Snæfellsnesi. Frá upphafi vottunar hefur aðeins eitt ferðaþjónustufyrirtæki á Snæfellsnesi, hlotið umhverfsvottun. Hlutfall vottaðra ferðaþjónustufyrirtækja á Snæfellsnesi er undir mörkum samkvæmt staðli EarthCheck samtakanna. Svæðið hefur því fengið aðvörun hvað þetta atriði varðar og vottunarsamtökin gert kröfur um úrbætur sem fyrst. Meirihluti fyrirtækja falla ekki beint undir starfsemi sveitarfélaganna en þó eru þær kröfur gerðar að sveitarfélögin hvetji og aðstoði fyrirtæki innan svæðisins til þess að starfsemi sína vottaða.

11. mynd Vatnssýni sem standast gæðakröfur, sem hlutfall að öllum vatnssýnum sem tekin eru. Upplýsingar um vatnssýni árið 2017 voru fengnar frá Heilbrigðiseftirliti Vesturlands. Þar kom fram að bæjarveitur og vatnsveitur sem þjóna ferðaþjónustu og mjólkurframleiðslu á Snæfellsnesi stæðust gæðakröfur. Það eru því 100% þeirra vatnssýna sem tekin voru á svæðinu vegna eftirlits.

Fyrirlestrar

1. **Environmentally Certified Snæfellsnes:** Guðrún Magnea Magnúsdóttir. Erindi flutt fyrir gesti frá Háskólanum í British Columbia. Ráðhúsið Stykkishólmi 11. maí 2018.
2. **Samfélagslega ábyrgð í ferðaþjónustu:** Guðrún Magnea Magnúsdóttir. Erindi flutt á samhringing ferðaþjónustuaðila á Snæfellsnesi. Breiðablik 29. október 2018.
3. **Snæfellsnes sustainability program:** Guðrún Magnea Magnúsdóttir. Erindi flutt fyrir gesti frá Wetland Studies verkefninu í Bandaríkjunum. Ráðhúsið Stykkishólmi 27. júní 2018.
4. **Snæfellsnes sustainability program:** Guðrún Magnea Magnúsdóttir. Erindi flutt fyrir sendinefnd frá Kaliningrad. Ráðhúsið í Stykkishólmi 14. september 2018.
5. **Umhverfi og samfélag á Snæfellsnesi:** Guðrún Magnea Magnúsdóttir. Fræðsla fyrir starfsfólk GRun. Sögumiðstöðin Grundarfirði 14. Nóvember 2018.
6. **Umhverfisstarf á Snæfellsnesi og það sem við getum gert:** Guðrún Magnea Magnúsdóttir. Erindi flutt á starfsdegi Grundarfjarðarbæjar. Félagsheimilið Grundarfirði 19. október 2018.
7. **Umhverfivottað Snæfellsnes: Samstarfsverkefni á Snæfellsnesi og staðall EarthCheck:** Guðrún Magnea Magnúsdóttir. Erindi flutt á bæjarstjórnarfundi Grundarfjarðarbæjar. Bæjarskrifstofa Grundarfirði 12. Nóvember 2018.
8. **Umhverfivottað Snæfellsnes: Samstarfsverkefni á Snæfellsnesi og staðall EarthCheck:** Guðrún Magnea Magnúsdóttir. Erindi flutt á bæjarstjórnarfundi Snæfellsbæjar. Bæjarskrifstofan Hellisandi 6. desember 2018.
9. **Umhverfivottað Snæfellsnes: Samstarfsverkefni á Snæfellsnesi og staðall EarthCheck:** Guðrún Magnea Magnúsdóttir. Fræðsla fyrir teymi umhverfivottunar Snæfellsness. Ráðhúsið Stykkishólmi 11. desember 2018.
10. **Umhverfivottun Snæfellsness:** Guðrún Magnea Magnúsdóttir. Flutt á fundi Lionsklúbbsins Rán í Ólafsvík. Félagsheimilið Klifi Ólafsvík 13. febrúar 2018.
11. **Umhverfivottun Snæfellsness:** Guðrún Magnea Magnúsdóttir. Flutt á fundi Soroptimistaklúbbs Snæfellsness. Björgunarsveitarhús Lífsbjargar Rifi 13. mars 2018.

Aðsendar greinar í vikublöð

1. Björg Ágústsdóttir, Eggert Kjartansson, Guðrún Magnea Magnúsdóttir, Guðrún Reynisdóttir, Jakob Björgvin Björgvinsson, Kristinn Jónasson og Ragnhildur Sigurðardóttir (2018). **Snæfellingar og umhverfismálin.** Morgunblaðið 11. desember 2018.
2. Guðrún Magnea Magnúsdóttir (2018). **Jólahald og umhverfið.** Bæjarblaðið Jökull 19. desember 2018 og Stykkishólmspósturinn 20. desember 2018.
3. Guðrún Magnea Magnúsdóttir (2018). **Látum Jarðarstund vera gæðastund.** Bæjarblaðið Jökull 14. mars 2018 og Stykkishólmspósturinn 15. mars 2018.
4. Guðrún Magnea Magnúsdóttir (2018). **Umhverfivottun 2018.** Bæjarblaðið Jökull 27. júní 2018 og Stykkishólmspósturinn 28. júní 2018